

Топырақтың құрамы мен құрылымы

ТОПЫРАҚ - литосфераның жоғарғы әуе қабатымен байланысатын қабат, бүкіл биосферадағы тіршіліктің тірегі. Топырақ ғасырлар бойы топырақ түзуші факторлардың үздіксіз әрекетінен пайда болған табиғаттың ерекше табиғи, әрі тарихи денесі. Топырақ - бұл Жердің өсімдік өсетін үстінгі қабаты. **Топырақ** бойында құнарлылық қасиеті, яғни өсімдіктерді сумен, басқа да қоректік элементтермен қамтамасыз ететін қабілеті болады.

құмды

құмдақ сазды

**Механикалық құрамы
бойынша топырақ**

саз топырақ болып бөлінеді

Топырақтың құрамы:

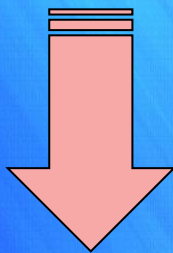
Қатты бөлігі – *минералды*
және *органикалық*
қалдығы

Тірі бөлігі –
тірі организмдері

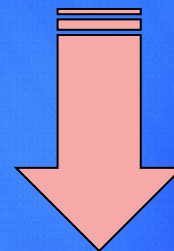
Сұйық бөлігі –
органикалық және
минералды қосындылары
бар *су*

Газды бөлігі - *ауа*

Топырақтың құрылымы:

Құрылымды топырақ-
түйіршіктерінің көлемі
10 мм-ге дейін болса,
топыраққа ауа, су оңай
өтіп, өсімдіктің өсуіне
қолайлы жағдай туады

Құрылымсыз топырақ –
түйіршіктері ұсақ,
құнарлы болмайды.
Қар суы сіңбей, сай-
салаға ағып кетеді.

Топырақ құрылымын анықтайық

О - қарашірік

→ Қандай қабат?

А - шайылу горизонті

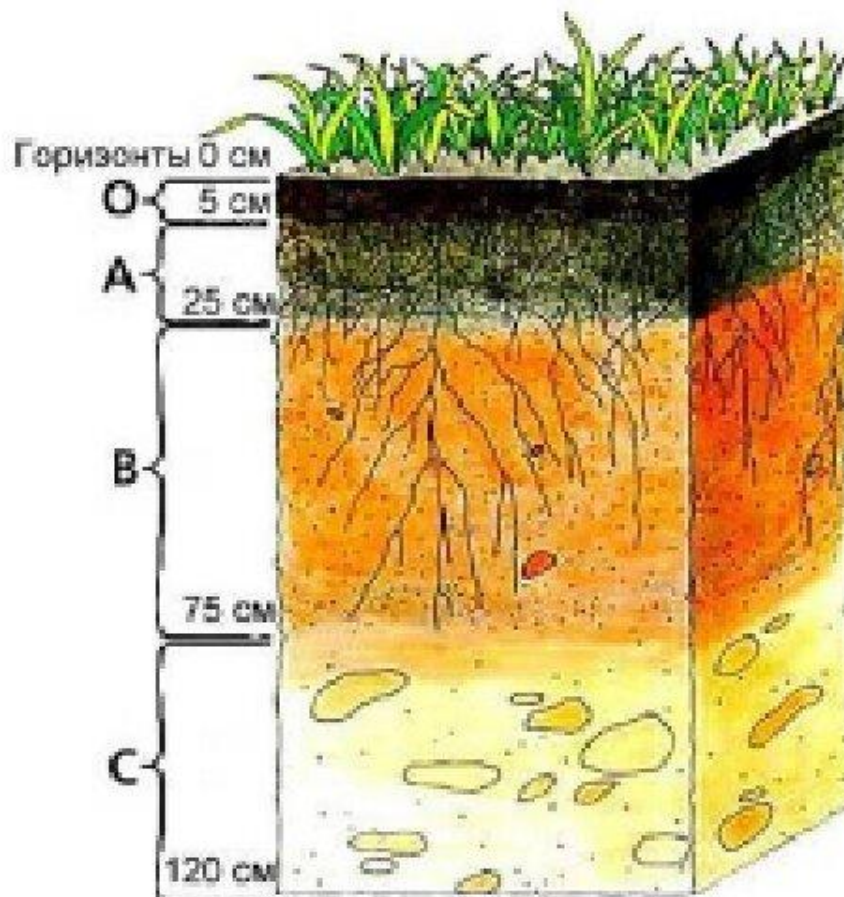
→ Қандай қабат?

В - шайынды жиналатын қабат

→ Қандай қабат?

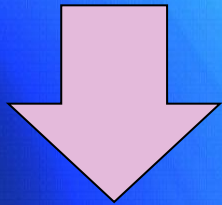
С - аналық тау жынысы

→ Қандай қабат?

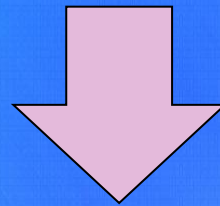

© ООО "Тармақ и Мергені"

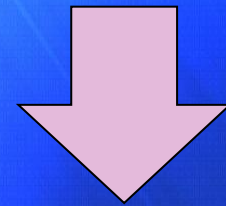
Топырақ жамылғысы

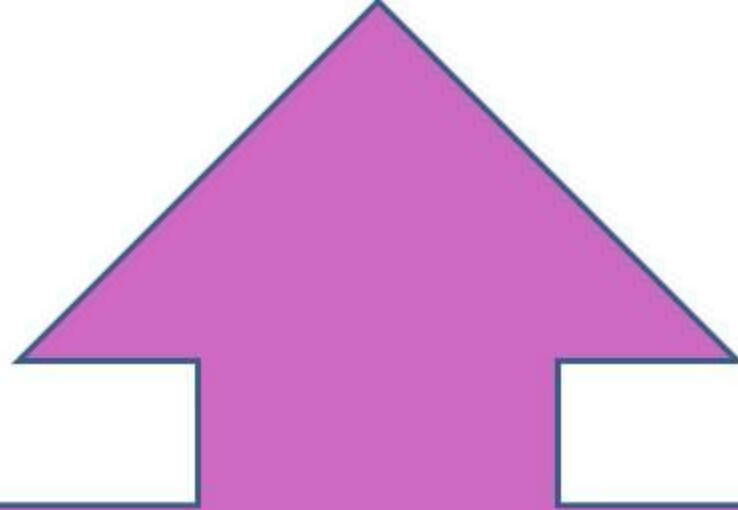
**Қара топырақ
(Солт. Қазақстан
обл.,
Қостанай, Ақмола
обл.,
Ақтөбе, Павлодар,
Батыс Қазақстан)**

**Қара қоңыр
топырақ
(Орталық
Қазақстан,
Каспий маңы
ойпаты,
Шығыс Қазақстан
жазықтары)**

**Қара сұр
топырақ
(Шөл және
шөлейт
аймақтарда)**

Қорытынды

Топырақ – жер беті организмдері мен тау қыртыстарының әр түрлі климатта, аймақ рельефі мен адамның шаруашылық әрекетінің қарым-қатынасының ерекше полифункциональды жүйесі.

Соңғы жылдары ауыл шаруашылық мәдени өсімдіктерінен жоғарғы өнім алу мақсатында жыртылған жер тыңайтқыштарды, пестицидтерді интенсивті пайдалану топыраққа қосымша кері әсерін тигізді. Әсіресе адамдар жер бетіне көп өзгерістер жасады.